

PREUS

A rtá. Un trimestre. . . 170
A Fora. Any . . . 700
Al Extranjer Id. . . 1000

Número solt
10 cts.

Redacció i Administració
Quatre Cantons, 3
ARTA (Mallorca)

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

DIES SANTS

Avui soparàs amb mi al Paradís.

TRES creus, tres forques s'alcen al cim del Gòlgt. Tres cossos hi pantegen agonitzant. I mentre al front dels dos lladres s'hi entreveu sota ferrenya arruga, el solc de la culpa, brilla més la ignoscència de Jesús. Era antiga costum de la Sinagoga el crucificar els més famosos criminals en les solemnitats del poble. I Dimes i Gestes, coneguts antonomàsticament entre nosaltres p el Bon-lladre i el Mal-lladre, son els condemnats a morir com Jesús en torment de Creu. Jesus, qu'en té un a cada banda, tantost si pot moure el cap, i el gira encare com per atreure-los amb una mirada d'amor.

El mal lladre s'hi gira amb torba mirada, forçant per desprendre-se de la creu i maldà i blasfema fent coro amb la turba dels jueus. Pobre mal-lladre! La mort té a punt sa dalla. Allà on acabi la justícia de la terra comensarà la justícia eterna de Deu. L'avern se bada a ses plantes.

Mes quin cel tan fulgent brilla als esguards del bon lladre quan compatit de Jesus i penedit dels seus pecats, se'l of exclamar: O Senyor, Senyor, ja que essent vos ignoscent sufriu igual i major torment que jo, culpable, pensau en mi quand sigueu en el vostre regne. No li demana qu'el lliuri de la forca aon expiava crims que foren el terror de Judea, ni que el torni a la vida, ni que li servi un sitial aprop d'ell, ni tant sols gosa suplicar-li la benauransa eterna. Només li demana que faci record d'ell i Jesus s'afanya a dir-li: «Avui seras amb mi al Paradís».

Prova que qui confessa a Jesus, aviat en té sa paga. Al primer lladre del mon Deu li va dir: «Pols ets i en pols te tornaràs». I al darrer lladre del Antic Testament Cristó li dir: «Seràs mon company a la Gloria com ho has estat a la Creu.» Aquell va robar una poma i va perdre la immortalitat. Aquest roba a Cristó la gracia i consegueix la vida eterna. Perque va confessar a Jesús davant el poble qui l'escarnia i el crucificava, l'aconhorta amb la perspectiva del cel.

Ni a la Verge atribulada, ni a la penitenta Magdalena, ni a la abnegada Verónica, ni al bon Cirineu, ni an el Deixeble amat qu'es l'únic apòstol que no abandonà a Jesús en la seua Mort i Passió, a cap d'ells ha estat dita aquella paraula semblant d'amor i de vida, d'esperansa i de consol com la que endressa al bon lladre desde el cim de la Creu.

Abans que no retrunyí al si d'Abraham la bona nova de que els cels van a obrirse abans de que la derrera gota de sang de Jesús transpuí cristallitzada al sant lloc dels Patriarques i Profetes, abans que toqui Jesus als llims per a mosrar als seus fidels moradors, obertes de bat en bat les portes de la Gloria, que per més de cinc mil anys havien estat tancades, promet Jesus desde la Creu la benauransa al pecador bo, i diu a Dimes desde la Creu: «Avui soparàs amb mi al Paradís».

Mn. JOSEP CARDONA.

DISSAPTE SANT

Les campanes ja repiquen ja repiquen triomfals; es el repic d'alegransa que s'ou una volta en l'any. El cel blau té una finíssima i vibrant sonoritat; i les campanes que branden estremint el campanar, ressonen aixordadores per dins els carrers veinats. I s'ouen clares i vives desde'ls indrets més llunyans. així per dins la planura que ja escalfa'l sol de Març, com demunt l'alta montanya i p'el fondo comellar. —Camperols i camperoles que feinetjau en els camps deixau un instant la feina «Jesús ha ressucitat!» Aixó diuen les campanes voltant dalt el campanar folles de tant de brandar. I la volta transparenta del cel llís, primaveral, vibra tota, talment una gran campana de cristall.

J. Ramis d'Ayreflor.

En la Passió de Jesús

Totes i cada una de les circumstancies que succeiren en la passió i mort de Cristó S. N. i fins i tot els més petits e insignificants detalls que rodejaren aquelles circumstancies tenen un fi altíssim i misteriós i si aixó se pot dir de totes elles, amb molta més raó se pot dir d'una de les principals com es la «llançada en el costat».

El bon Jesús havia permès que les seves mans i els seus peus fossin taldats per claus de ferro cantalluts els quals rompent teixits i venes causarien sens dubte un dolor intensíssim en les carns puríssimes del més hermís dels homes «Speciosus forma pre filiis hominum».

Havia permès que aquelles agudes i penetrans espines se clavassen dins el seu cap i destrossassen aquell front alt esbelt, revelador d'aquella sabiduria admirable que tantes vegades havia confús els seus inítics.

Havia permès que les seues espatlles tot el seu cos fos copetjat i malmenat barbrament per una multitud innombrable d'assots. Per defora, desde la coroneta del seu cap fins a la punta dels peus, no quedava ja part sana; tots els membres exteriors se podia dir, que havien sofert tot lo que eren capaces

de sufrir; però el bon Jesús no tenia necesitat de sufrir, ni de morir: sufria i moria per noltros pel nostre amor i per la nostra redenció; aquell membre que era la font i origen dels sufriments, aquell membre representatiu da l'amor única causa, porem dir, per la qual sufria i moria, no podia quedar intacta era necessari que un instrument, penetrant cruelment dins el seu costat, a través aquell cor amorosíssim i que al mateix temps que quedàs crucificat pel nostre amor, quedàs consumada la nostra redenció.

Per aixó diu l'evangelista S. Juan «Unus militum lancea latus ejus aperuit et continuo exivit sanguis et aqua» Una llansa atrevida obri el seu costat i tot seguit sortí sanc i aigo Sang que significa el sagrament de la Eucaristia que es sagrament d'amor, i aigo que significa el sagrament del Bautisme que es el sagrament de la nostra regeneració com se despren de les mateixes paraules del Bon Jesús «Nisi qui renatus fuerit ex aqua et Spiritu Santo non potest introire in regnum Dei».

J. F.

CARAMELLES

S'ACABA el divenres sant
Si la Pasqua'ns va arribant;
lo meu plor se torna cant.
Aleluya.

Per lo vostro adreçador
com més hi passe millor;
per les flames passa l'or.
Alleluya.

Bon Jesús, aquí'm teniu;
de ma carn en lo més viu,
foguetjau, tallau, obriu.
Aleluya,

D'ont anava amb l'harpa al coll
a cantar versos a doll
m'han l'ensat com un ca foll
Aleluya.

Mes, Senyor, aixó es pa i mel,
donáume vinagre i fel:
vostra creu es mon estel.
Aleluya.

Posaume'n més de galons,
de vituperis i afronts;
deixaume anar mes al fons.
Aleluya.

Puig per ser glorificat
s'ha de ser crucificat;
en creu muira jo aviat.
Aleluya.

J. VERDAGUER.

Politica local

La ressenya que en el número darrer publicarem referent a l'estat dinàmic de la política dins la vila pels elements de l'esquerra fou rebuda no gaire bé perquè cregueren veure en ella certa acritut que nosaltres no hi sabem trobar. Uns dels retrets que nos fan és l'haver dit que als liberals les falta encara la opinió pública, perquè prenguent-ho al peu de la lletra cregueren qu'ho deien d'una manera absoluta, quant no volíem dir sinó que al nostre judici no tenien la majoria de l'opinió, perquè es innegable qu'en tenen una part, grossa o petita.

L'apreciació d'acritut que cregueren veure en la nostra ressenya va impulsar alguns membres del comitè a dos actes que mereixen el nostre comentari. Un faltant-li serenitat i oportunitat, no vejà més camí obert que el de la venjança, fent un acte de coacció que no prosperà i l'altre fet amb més civisme i serenitat, fou venir a la nostra Reunió a demanar-nos explicacions que donarem amb molt de gust. Per això volem que se conega bé la nostra actitud amb aquest assumpte que és la següent:

Llevant no es orgue de cap partit polític sinó essencialment artenenc defensor dels interessos locals tant materials com morals sempre basant-se en la nostra tradició religiosa i patriòtica. Al mateix temps es periodie d'informació, font a la que van acudint de cada dia més els artanencs que viuen a fora. Essent així Llevant no pot deixar mai de resenyar els fets polítics o no que dins la nostra vila soccequen, com també comentarlos segons el criteri religiós, patriòtic o d'interès local. Que l'escissió política feta en la nostra vila ha causat certa perturbació dins ella no hi ha cap dubte; per això és que'l comentari qu'això nos ha suggerit es estat desfavorable a l'acció de certs elements.

Pero hem de reconèixer que dins el nou partit liberal hi ha homes que obren de bona fe, que no són moguts per cap interès mesquí ni per torpes ambicions i aquests elements mereixen la nostra consideració més respectuosa.

Per d'aquí en d'avant ja que creuen que es assumpte que mereix esser tractat amb serenitat i hi tractarem donant setmanalment notícia rònega dels fets que en o entre les dues agrupacions polítiques soccequen mentre en sos actes se veja bona fe i sana intenció; però si ve el cas de que abusant de la força del poder un dels bandos causa atropells, o fa actes vituperables que sien en perjudici de la pau o dels interessos de Artà, el nostre cometari serà tan agre com ho merezca el fet que se comentí. ¿Entesos?

Agraim de totes maneres, i feim comptes aprofitar-lo sovint, — l'oferiment que se nos ha fet de dar nos setmanalment no'a informativa dels fets principals ocorreguts dins el partit liberal.

Segons notícies diumenge passat, a causa de certa desavenençia surgida entre els elements que componien el Comitè del partit liberal se discutí una proposició de anomenar quetú únic per la Direcció de partit, i així s'acordà procedint immediatament a la votació. El designat per la majoria de vots fou D. Pere Moragues i de Arcos següentment en vots respectivament D. Antoni Esteve, D. Miquel O'Call i D. B. Riera Esteve.

D. Pere Moragues, que no era present al sebre la distinció de que havia estat objecte digué que únicament acceptaria el càrrec amb que se l'honorava, si els demés qu'havien tengut vots, constituïts en Directori compartien amb ell la responsabilitat. Així s'cordà.

Aquesta actitud d'hàbil polític del Sr. Moragues merescue unànims elogis. Tant per l'arraigó de la seva família com pels seus antecedents polítics, tant per les qualitats de bonhomia que'l adornen, com per la pràctica que té feta en la política, tant per la seva posició independent com per la perspicàcia que en molts d'assumptes ha demostrat posseir el Sr. Moragues era el més indicat per l'alt càrrec de dirigir el partit que ha de dur el contrapés de partit de dretes artanencs, i no obstant tengné l'impuls democràtic de cedir part del honor als demés companys.

Es aquest un gest que mereix un aplaudiment.

L'estat de la política es en aquests moments d'espectació. Per esser a fora Mallorca el candidat Sr. March el quefe de dretes d'Artà D. Pere Morell no ha pogut encara donar contestació a l'última tentativa de avenençia. Dins pocs dies se sebrà la resolució definitiva.

EL REPORTER NOU

La Bandera Mallorquina

El nostre Magnífic Ajuntament, sumant-se a les corrents patriòtiques iniciades per l'Ajuntament de Soller en pro del restabliment de la autèntica bandera que el Rei en Sanxo donà a la Ciutat i Reine de Mallorca, en sessió del dia devuit d'aquest mes acordà per unanimitat adquirirne una per ferla onetjar en totes les festivitats al costat de la del Estat espanyol.

Sia la nostra més complida enhorabona.

Com mos tracten

Amb motiu de la dítxosa presentació de llibres de tota casta que han haguda de fer totes les societats perquè al Govern Civil s'han rebutjats els d'una societat perquè'l llibre de socis no està redactado en Español.

De manera que segons el criteri de aquesta gent forastera que invadeix les províncies un llibre tan particular com el de socis aont hi figuren els noms i llinatjes ben mallorquins, intraduïbles, com mallorquins son els noms de les seves professions i fins els dels carrers aont viven no pot esser fet en mallorquí perquè esto no es Español.

De fet, aquets forasters son separatistes, perquè si nos considerassen com a espanyols tolerarien la presentació dels llibres escrits en la llengua que se parla en territori Espanyol. Pero com consideren a Mallorca com a una de les Isles Adjacentes — tierra de moros, com no fa molt digue una de les més altes personalitats de la Província — tot lo mallorquí no se te per espanyol i heu poden tractar amb el despreci en que ho fan. I pensar que aquesta gent que així nos tracta es pagada amb els nostros propis doblers, — que encara que sien mallorquins les agraden ferm, que ademés del sou, accepti grosses propines per arreglar els llibres encara que estiguin en español!

Quant será que tenguem llibertat per fer us de lo nostro, que nos llevarem aquest estigma d'esclavitud? ¿Es cruel haver-nos de veure tractats de una manera tant despectiva? I encara diran que nos tracten com hermanos? L'A. B. C fa poc deia que o Hermanos o extranjeros, ¿podria dirnos l'A. B. C. quin dels dos calificatius sabria aplicar al tracto que en les altes esferes se nos dona?

NOTA AGRICOLA

El bon Deu mos dona la magna. Surtim en el camp i dona goig el veure l'hermosa verdor de l'exuberancia, mos convida a contemplar la vegetació que ufana esclata en la crescuda inponderable, facilitada per el bon temps. Hem passat una quinzena que talment nos feia recordar lo que els geòlegs nos contenen que devia esser la época de la terra en la qual se congriaren immensos depòsits de carbó que son la riquesa de les nacions. Sols una vegetació immensament exuberant podia aportar els materials inponderables que se necessitaren per fer aquells depòsits que en condicions apropiades se convertiren en carbó mineral. I aquella vejetació sols hi podia esser amb unes condicions climatologiques adequades pel creixement de les plantes calor i humitat.

Si, la calor i l'humitat, son els elements mes necessaris per un bon creixent i en aquets dies, el cel les nos ha proporcionats. Despres d'una taa. llarga seca, les plujes persistents i pausades han assahonada la terra de tal manera que no s'ha perduda gens de aigo, es més encare: els aubellions ratjen abundantment, lo qual indica que hi ha reserves per el cultiu d'ortolices, de tanta importancia en la nostra vila.

La temperatura així com en les darrerres petites plujes de fa unes setmanes, fou freda i geladora, ara a s enrevés, el xaioc es qui domina i fa calor i en consecuencia se veuen creixer els sembrats i cubrir de fulles als arbres.

Tots els agricultors estan esperant d'obtenir una bona collita, i s'umplen de goig en veure els amel·lers carregats de fruit, ja que es una de les tretres principals de la comarca.

PAGES

De Capdepera

Divenres passat hi hagué a l'Esglesia parroquial, la primera Comunió solemne dels nins i nines. Durant la missa el Chor de les filles de Maria juntament amb els nins de primera comunió, cantaren hermoses cançons alusives al acte. Despres d'una senzilla i fervorosa plática s'acostaren a rebre el Bon Jesús per primera volta 25 nins i 9 nines següint l'hermosa costum els acompanyaren en la comunió molts dels seus parents i amics, de manera que la comunió va ser molt numerosa. Enhorabona a els lles seves families.

El dia del Ram hi hagué les acostumades funcions; Al Ofici cantaren la Passió, el Sr. Vicari. D. Juan Melis i D. Francesc Fuster.

El capvespre tengué lloc la processó dels dotze sermons que predicà el coremer D. Juan Ginart Vicari d'Artà, hi assistí moltíssima gent lo mateix que els demés dies de corema.

—Avui dijous Sant a les 9 s'ha celebrat l'acostumat Ofici, hi ha hagut Comunió General a la que hi ha assistit l'ajuntament i molts de fets, principalment homes que umplien tots els bancals.

Hem visitat aquets dies el Cementeri i hem quedats gratament sospresos al veure lo molt reformat que queda; durant un any i mig han fet segurament 25 tombes noves noves i alguns panteons molt hermosos, quand tot estiga acabat heurem de fe un esforç per edifica l'hermosa capella que esta marcada en el projecte i així tendriem un dels cementeris mes agradosos de l'illa.

Durant tota s'a nit del dimecres al dijous ha fet una brusca ben espessa que ha estat causa de que ses cisternes hagen recollida bastanta d'aigo que bastantes ja cren brides puig ses brusques passades apenes hav en fet ratjar ses canals Els sembrats s'han alegrat molt i demostren bona cara. Els olivars estan bastant preparats de borra: Deu fassi que arribi a pleig.

Durant el mes de mars hi ha hagut el següent movimen; Naixaments; Antoni Sarapio Reus de Can Sarapio que nesqué dia 17. Juan Ferrer Juan de Can Gallu de sa rosa, nesqué dia 18. Maria Flaquer Roselló, fia d'en Pere Mantelle dia 24. Juan Tous Moll fill de Pere Col·lecte dia 25.== Morts tres: Sor Ursula Ginart Sureda dia 4. Margalida Tous Pellicer, Col·lecta dia 6. i Sebastià Grau Verge (Reco) de 78 anys dia 25.

Corresponsal.

De Ca Nostra

Meteorologia.

Feia molt de temps que no s'havia vista tanta persistencia en ploure. Plogué tota la setmana passada i aquesta segueix igual, tret del dimarts i el dimecres que verem lluir co'ca estona el sol, pero prest se tornà ennigular. El ploure es seguitet, seguitet, amarrant be sa terra.

Estat sanitari

La sanidad pública segueix en semblant estat. Encare s'en jeuen alguns atacats de dengue. Fins que el temps s'estiri no's regular que passi del tot aqueixa malaltia.

Morts.

Diumenge, devers les 10'30, tocaren una extremaunció; fou per en Miquel Amorós, atlotell d'uns 17 anys, fill de l'amo d'es Pujols que feia una mesada estava malalt, el qual en aquest dia entregà l'anima a Deu. Repiga la seua família el nostre condol.

Divenres devers les 2'30 del capvespre rebé el Sant Viàtic l'amo'n Bartomeu Servera (a) Romero, el qual feia alguns dies que s'havia arava en la malaltia que venia sufrint. Se veia qu'era una candela que per moments s'acabava i a la matinata del Dijous Sant expirà. Deu l'haja acullit a la gloria. Expressam a sa família, especialment a la seua esposa, el nostre més sentit condol

TIPOGRAFIA CATOLICA
DE
A. FERRER GINART

En aquesta impremta poden encarregar qualsevol treball d'impressió.

**TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES
FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÀFICS.**

Especialitat en impresos per correus, mestres i carabiners segons els models oficials.

VENTES AL DETALL I AL EN GROS **DEMANAU QUALSEVOL CLASSE
DE PAPERS, LLIBRES, I ARTICLES
ESCOLARS I D'ESCRITORI.**

Quatre Cantons 3 - ARTA

**SERVICIO DE CARRUAJES
DE
BARTOLOMÉ FLAQUER
(A) MANGOL**

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Capdepera y Calatrán y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLASETA DE MARCHANDO.

Pasajes

Habana, Buenos Aires, Francia, y cualquier punto de América.

GRATUITAMENTE arreglo la documentación para poderse embarcar avisando con ocho horas de anticipación, por contar con personal activo e inteligente en el ramo. Para informes: Bartolomé Roca, Hostales, n.º 87.

Los que deseen embarcarse de San Lorenzo, Son Servera, Capdepera o Artá pueden informarse en

**ARTA
a GUILLERMO BUJOSA
CAN GANANCI**

Eensaimades i panets

En lloc se troben millós que a la
PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans panets, galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria.

TAMBE SE SERVEIX a DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

**GRANDES ALMACENES
San José**

Vda. Ignacio Figuerola

¡HOY, COMO NADIE

detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Únicos almacenes que tienen en grandes existencias

TODO LO QUE SE REQUIERE PARA

VESTIR Y CALZAR

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 I Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39 i 49

Palma de Mallorca

**SASTRERIA PARA SEÑORA Y CABALLERO,
ARTICULOS Y NOVEDADES PARA VESTIR,
DE TOASCAS.LD**

¡ATENCIÓN!

Compra carros y carretones en cualquier estado se encuentren

Gabriel Carrió

PEDRA PLANA, 7 - ARTA

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48—ARTA

S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ES MERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Voleu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

Heu una Agencia entre Artá i Palma i hei va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38 An es costat des Centro Farmacèntic.

Artá Figuerol 43.

Si volen menjar bo i llegítim

Oli d'oliva

dirigiu-vos a

D. JUSEP PIÑA

Quatre Cantons, 8-ARTA

Te olis de primera i segona classe a preus acomodats.

Serveix barrals de 16 litres a domicili.

VENTES EN GROS I AL DETALL

DISPONIBLE